

posted by Willant on 18. november 2008 - 22:47

14.02.2009 - posledná úprava článku.

[Parížske močiare v ohrození? \[1\]](#)

(Zdroj: hidlap.net - autor: Juraj Himler)
rangers.sk foto: sturovo.com

Parížsky potok pramení v regióne dedín Kolta a Dubník, následne pretekajúc katastrami dedín Strekov, Nová Vieska, Gbelce, a Ľubá, sa pri dedine Kamenný Most vlieva do Hrona.

O širokom močaristom okolí sa píše prvý krát v roku 1800, podľa porovnaní z týchto spisov sa dodnes zachovala už len jedna tretina pôvodného biotopu.

Komunistický odborníci chceli na mieste dnešného močiara realizovať experimentálne pestovanie ryže, ale našťastie sa im tento plán nepodarilo uskutočniť. Unikátnosť prírodného celku si začali uvedomovať na konci 70 rokov minulého storočia. Prvé seriózne výskumy uskutočnil profesor Zdeněk Bouček, ktorí neskôr emigroval do Londýna a žije tam dodnes.

(RNDr. Zdeněk Bouček, DrSC.) Neskôr sa stal členom Londýnskej etymologickej spoločnosti. Pozitívna zmena nastala v roku 1982, miesto bolo vyhlásené za chránenú krajinnú oblasť. O tri roky neskôr bol v katastri obce Ľubá na povodí potoka vytvorený rybník. V roku 1990 bol tento región začlenený do medzinárodného projektu Ramsarskej konvencie.

[Egyedülálló mocsárvilág a pusztulás szélén? \[2\]](#)

(Dohovor o mokradiach majúcih medzinárodný význam, predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva - bežne označovaný ako Ramsarská konvencia podľa miesta prijatia v Ramsare v Iráne 2. februára 1971 - je prvý z novodobých globálnych medzinárodných dohovorov na ochranu a

racionálne využívanie prírodných zdrojov. V súčasnosti sa používa skrátený názov "Dohovor o mokradiach (Ramsar, Irán, 1971)". V priebehu rokov Konferencia zmluvných strán rozpracovala a urobila výklad základných princípov a obsahu textu dohovoru a reaguje na meniace sa priority a trendy v nazeraní na životné prostredie a na vnímanie tejto problematiky.)

Štatút chráneného územia mu prideliť v roku 1992 a následne bolo v roku 1996 miesto vyhlásené za národný park so 4.

stupňom ochrany. (presnú definíciu nájdete v prílohe na konci článku)

Po roku 1996 sa tu pravidelne uskutočňuje medzinárodný ornitologický tábor a konferencia ornitológov odborníkov z celej Európy. Napriek týmto úspechom miesto pustne. Posledné horúce letá ohrozujú rastliny a živočíchy v Národnej prírodnej rezervácii Parížske močiare pri Gbelciach. Podľa terénnych odhadov rangerov - strážcov prírody vlani počas sucha uhynulo minimálne 60 percent lariet a vývojových štádií mäkkýšov. „Sme tridsať centimetrov pod minimálnou hladinou. Zo zvyšku, ktorý sa vlani zachránil, môže ďalšia polovica uhynúť tento rok. Močiare sa rapídne zazemňujú biomasou z odumierajúcich rastlín. Hladina ustupuje, časom ostane len mokrá lúka. Každý rok opakujeme, že treba niečo urobiť a najmä zohnať peniaze na revitalizáciu“, upozorňuje ranger Matej Medveď.

Ďalším najväčším problémom je neexistencia čistiacich zariadení na odpadovú vodu jednotlivých obcí, odpadová voda končí zvyčajne v potoku, ktorý zásobuje mokraď životodarnou vodou. Zabahnenie povodia je ďalším problémom, dôvodom je intenzívna poľnohospodárska činnosť, ktorou sa splavuje do koryta potoka pôda. Dlhoročný správca parku, pán Jozef Medveď, vypracoval projekty na riešenie týchto problémov, ale do dnešného dňa sa nič nerealizovalo. Výnimkou je ornitologická pozorovacia veža v celkovej hodnote 200 000 Sk.

Pritom táto lokalita je ozajstný klenot tunajšej prírody. Žije tu viac ako 171 druhov vtákov, z toho sa 77 druhov pravidelne vracia a využíva tento prírodný biotop ako hniezdisko. Tu žijúcim najväčším dravcom je kaňa močiarna. Občas vidieť vydru riečnu, korytnačku močiarnu. Unikátne krásou a oku lahodiacim zážitkom sú zelené plávajúce trstinové ostrovčeky (*najbližším takýmto miestom je delta Dunaja v Rumunsku*). Spomedzi 500 druhov hmyzu, ktoré tu žijú, je mnoho ohrozených vyhynutím. 125 druhov pavúkov si spríada siete vo viac ako 400 druhoch vysokých tráv. Monitorovaním sa venuje mnoho zahraničných odborníkov z celej Európy, pozorujú migrácie a hniezdiská vtákov, prebieha tu celoeurópsky virologický monitoring pod vedením izraelského Zvi Friedmann profesora. Koordinátorom európskeho ornitologického monitoringu je profesor Szinai Péter z Maďarska.

V šľapajach zanieteneho ochranára tohto klenotu pokračuje syn pána Medveďa, Matej. S návrhom celkového riešenia problémov Národného parku sa obrátili na pomoc k nitrianskej krajskej samospráve, pomoc im bola sľúbená za výdatnej pomoci európskych fondov na ochranu prírody.

Parížske močiare sú umelo vytvorený rezervoár a treba sa oň starať. Patria k európsky a svetovo významným močiarnym biotopom. Postupne sa tu rozrastá lužný les a ak tu bude mäkký luh, bude to koniec močiarov.

Dnes má celú lokalitu Parížskych močiarov v správe občianske združenie **Gbelcia crassiceps**. Na stránkach www.rangers.sk [3] nájdete mnoho zaujímavých článkov a aktuálnych noviniek, môžete sa

Párizske močiare v ohrození?

Zverejnené na Turisticko-informačná stránka Štúrova (<http://ftp.sturovo.com/drupal>)

napríklad aj [dozvedieť](#). [4]ako toto miesto navštíviť a prejsť najkrajšie zákutia dvoma náučnými chodníkmi.

[Poloha lokality](#) [5]

Je to najväčší súvislý trstinový močiar na Slovensku. Na ploche 4,2 hektárov si našlo trvalé, alebo dočasné hniezdisko viac ako 171 druhov vtákov. Na tejto relatívne malej ploche ešte stále žijú také unikáty ako vydra a korytnačka močiarna. Oblasť nie je prístupná pre verejnosť, samostatne bez doprovodu miestneho strážcu ju môžete navštíviť len v zimnom období.

Počas ostatného obdobia sa musíte dohodnúť so strážcom tejto oblasti, pánom Jozefom Medvedom.

Jozef Medved'
Gbelce 909
943 57 Gbelce
Tel.:759 24 22

Pán Medved' je správcom tejto oblasti už takmer 30 rokov a vie vám poskytnúť vyčerpávajúcu odpoveď o histórii oblasti, tu žijúcich živočíchoch a rastúcich rastlinách. Kadečo zaujímavé a človeku neznalému skryté vám vie ukázať.

Táto oblasť bola zradená aj do svetového dedičstva UNESCO.

Dobrá rada na koniec: ak nechcete celý deň bojovať zbytočne s rojmi komárov, vyberte sa tam v teplý a slnečný deň.

[Egyedülálló mocsárvilág a pusztulás szélén?](#)

(Forrás: hidlap.net - Szerző: Himler György)

fotók: sturovo.com

Veszélyben a Párizsi-csatorna Az utóbbi hónapokban gyakran hallhattunk arról, hogy régióink egyik legbecsesebb természetvédelmi területe, a Párizsi-patak (más források szerint Párizsi-csatorna) veszélyben van, ugyanis az eliszaposodás és kiszáradás fenyegeti. Ezért a Párizsi-mocsarak lassan ártéri erdővé alakulnak át, a láp megmentése pedig évek óta késik. A terület páratlan természeti értékeiről és a láp drasztikus pusztulásáról Matej Medved'-gyel, a Gbelcia crassiceps Polgári Társulás titkárával beszélgettünk.

A Párizsi-patak Kolta és Csúz térségében ered, majd Kürt, Kisújfalu, Köbölkút és Libád kataszterein áthaladva Kőhidgyarmat fölött ömlik a Garamba. Kiterjedt mocsaras területeiről az első feljegyzések az 1800-as évek elejéről származnak. A leírások alapján elmondható, hogy az egykor kiterjedt mocsárvilág máig egyharmadára csökkent, ami által az egykor benne megtalálható állat- és növényfajok is jelentősen megfogyatkoztak.

A területen a múlt század hatvanas éveiben a tervgazdálkodás és kollektivizálás „szaktekinvélyei” rizsföldeket szerettek volna létesíteni, de a terv szerencsére nem sikerült. A hetvenes évek elején kezdték felismerni a terület egyedülálló természeti értékeit és „tanulmányi területté” nyilvánították, ahol a később Londonba emigrált Zdeněk Bouček professzor végezte az első komoly entomológiai kutatásokat. Ő volt az, aki 1955-ben felfedezte a „köbölkúti kisdarázs” (*Gbelcia crassiceps*) endemit példányait, amelyek kizárólag itt találhatók meg. A darázs a természetvédelmi terület szimbóluma lett, Bouček professzor pedig a londoni Királyi Entomológiai Társaság kutatója.

1982-ben a területet egyedi növény és rovarfajok védett lelőhelyévé minősítették. 1985-ben a legjelentősebb változást az jelentette a térségben, hogy Libád kataszterében a patak felduzzasztásával egy halastavat létesítettek. Védettségi fokozatát jelentősen növelte, hogy 1990-ben bejegyezték a Ramsari konvenció listájára, amely az élővilág fennmaradása szempontjából nemzetközi jelentőséggel bíró mocsaras területeket tartalmazza. 1992-ben természetvédelmi területté, majd 1996-ban nemzeti természetvédelmi területté nyilvánították, ami a Szlovákiában érvényben lévő öt védettségi fokozat közül a negyediket biztosítja a területnek. Ettől az évtől kezdődően szerveznek itt évente nemzetközi ornitológiai táborokat.

A Párizsi-mocsárvilág ennek ellenére pusztulóban van. A legnagyobb gondot az okozza, hogy a patak egész hosszában nincs sehol víztisztító, így a környező települések szennyvize szabadon ömlik a patakba. Az eliszaposodást siettető másik tényező, hogy a környező területeken mindenütt aktív földművelés folyik, aminek eredményeként a jelentős mértékű tavaszi erózió nagy tömegű földet hord a patakba. 1995-ben Jozef Medved, a terület természetvédelmi felügyelője tervet dolgozott ki, amelynek értelmében százméteres sávban létesített cölöpözéssel ki lehetne védeni a talajeróziót, a terv megvalósítása azonban azóta is várat magára. Az illetékes állami hatóságok, akik a terület nagyobb részének birtokosai, illetve a természetvédelmi felügyeleti jogköröket gyakorolják, eddig nem tettek lényeges lépéseket a biodiverzitás megőrzésének védelmében. Sok a teendő, s talán a legfontosabb lenne Kisújfalu és Kürt között egy külön víztározó kialakítása a mocsár rendszeres vízellátására. Eddig azonban mindössze annyi történt, hogy 2004-ben a környezetvédelmi minisztérium 200 000 koronás támogatásából megépülhetett egy ornitológiai kilátótorony.

A terület legértékesebb része, amely leginkább megőrizte őseredeti jellemzőit, a Kisújfalu és Köbölkút térségében található mocsár, amelynek úszó szigetei igazi csemegét jelentenek a természetbúvárok számára. A Párizsi-patak térségében 171 madárfajt regisztráltak a kutatók, amelyek közül 77 rendszeresen visszatérő vándormadár. A terület fontos költőhely és madárvonulási csomópont. Itt található például a fülemüle sitke legészakibb előfordulási helye, míg például a szürke kánya télen egészen idáig levonul Skandináviából. A rovarvilág csodái közül 500 fajta rovar él itt, ebből 125 pókfaj, flórája pedig mintegy 400 magasfű fajtaval tűnik ki.

Érthető, hogy a terület iránt óriási az érdeklődés a természetbúvárok és a kutatók részéről, akik a világ minden tájáról látogatják a Párizsi-patak völgyét, amely több nemzetközi kutatási programba van bekapcsolva. Része az európai madáregészségügyi monitoring rendszernek, amely ily módon fontos virológiai kutatási terület, amelynek egyik legjelentősebb kutatási programját az izraeli Zvi Friedmann professzor vezeti. Emellett a madármigrációt cseh, magyar, orosz, dán, olasz és más ornitológusok kutatják a területen. Szinai Péter, a terület nemzetközi koordinátora egyedülállóan gazdag kutatási területként értékeli a Párizsi patak térségét.

Matej Medveď, aki apja nyomdokaiban haladva felvállalta a Párizsi-patak völgyének természetvédelmi gondozását reménykedik abban, hogy Nyitra megye területi önkormányzata a közeljövőben kézbe veszi a láp megmentésének ügyét, és uniós források lehívásával majd érdemben tudja orvosolni a problémákat, mert a jelenlegi foltoztatás nem jelent megoldást.

A Gbelcia crassiceps Polgári Társulás honlapja www.rangers.sk [6] - amelyet évente közel 200 000 látogató keres meg - gazdag ismeretanyaggal szolgál a kutatók, érdeklődők számára, akik a társulás

Parížske močiare v ohrození?

Zverejnené na Turisticko-informačná stránka Štúrova (<http://ftp.sturovo.com/drupal>)

jóvoltából tanösvényeken szervezett természetjárást is végezhetnek, mégpedig két útvonalon.

Príloha

Veľkosť

[Chránené vtáčie územie - Parížske Močiare](#) [7]

59.22 KB

Adresa zdroja (modified on 14.02.2009 -

21:33):<http://ftp.sturovo.com/drupal/content/parizske-mociare-v-ohrozeni>

Odkazy

[1] <http://ftp.sturovo.com/drupal/content/parizske-mociare-v-ohrozeni> [2] <http://ftp.sturovo.com/drupal/235%23hung> [3] <http://www.rangers.sk/> [4] <http://www.rangers.sk/content/view/10/16/lang.sk/> [5] <http://wikimapia.org/#lat=47.8751377&lon=18.4699059&z=12&l=12&m=a&v=2> [6] <http://www.rangers.sk> [7] <http://ftp.sturovo.com/drupal/sites/default/files/Chr%C3%A1nen%C3%A9%20vt%C3%A1%C4%8Die%20%C3%BAzemie.htm>